

VUOSIRAPORTTI 2022

Sisällys

1.HYVINVOINNIN TILA 2022	2
2.HYVINVOINNIN TILAN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTIA	3
2.1 VALTUUSTOKÄSITTELY	25
<i>Raportin laatijat.....</i>	<i>25</i>
<i>Raportin hyväksyminen.....</i>	<i>25</i>

1. Hyvinvoinnin tila 2022

Sähköinen hyvinvointikertomus on otettu käyttöön kuntayhtymässä ensimmäisen kerran vuonna 2015. Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kuntayhtymän toimesta. Hyvinvointikertomusprosessi etenee valtuustokausittain toistuvana syklinä. Laaja hyvinvointikertomus tehdään kerran valtuustokaudessa ja hyvinvoinnin vuosiraportti vuosittain. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kuntayhtymän keskeisistä tehtävistä kaikilla vastuualueilla. Maakunnallinen sekä kuntien ja järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on alueellamme aktiivista ja vakiintunutta.

Uusia toimintatapoja ja rakenteita on kehitetty Tulevaisuuden sotekeskus -hankkeessa; tarkoituksena on ollut kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja siten, että asiakkaat ja potilaat saavat tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja sujuvasti yhdellä yhteydenotolla. Kuntayhtymä ja kunnat ovat tehneet pitkään yhteistyötä palvelujen, asumisen ja asumisympäristön kehittämisen osalta. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on osallistunut useisiin eri hankkeisiin. Hankkeissa on kehitetty, kehitetty ja otettu käyttöön menetelmiä, toimintamalleja ja digitaalisia ratkaisuja, jotka helpottavat palveluun pääsyä, lisäävät palvelun tarjontaa sekä varmistavat tuen ja hoidon jatkuvuuden. Keskiössä ovat olleet myös toimenpiteet, joilla edistetään monialaisen osaamisen tehokasta hyödyntämistä asiakkaan parhaaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristö- ja terveystalouden lähipalvelut on järjestetty mahdollisimman lähellä asiakasta hyödyntäen lähi- ja etäpalvelujen mahdollisuuksia.

Kuntayhtymän strategia on päivitetty vuosille 2020-2025. Vuosiraportti pohjautuu päivitettyyn strategiaan ja suunnitelmaan.

[Kuntayhtymän strategia vuosille 2020-2025](#)

[Laaja hyvinvointikertomus 2021-2025, osa 1 hyvinvointikertomus](#)

2. Hyvinvoinnin tilan ja toimenpiteiden arviointia

Alueen asukkaiden hyvinvoinnin tilaa sekä kuntayhtymän toimenpiteiden vaikuttavuutta ja toteutumista on arvioitu hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Taulukossa on käytetty värikoodeja kuvaamaan tilannetta.

Punainen väri kuvaa, että toimenpiteet vaativat tarkastelua tai hyvinvoinnin tila on huonontunut.

Keltainen kuvaa sitä, että tilanne on ennallaan.

Vihreä väri kuvaa suunniteltujen toimenpiteiden toteutuneen tai hyvinvoinnin tilan olevan parempi.

Strategian painopiste:**ELINVOIMAA OMAAN ELÄMÄÄN**

- Järjestötoiminnan aktivointi
- Kuntien ja kuntayhtymän yhteistyö
- Kuntalaisten aktiivisuuden vahvistaminen
- Palveluiden oikea kohdentuminen ja kokonaisvaltainen hoito

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Seuranta 2022
Järjestötoiminnan edellytyksiä vahvistetaan	Kuntayhtymä tekee suunnitelmallista yhteistyötä eri järjestötoimijoiden kanssa	Yhteistyösuunnitelmat ja -sopimukset eri toimijoiden kanssa	Yhteistyö eri järjestötoimijoiden kanssa on ollut suunnitelmallista, vakiintunutta ja tuottanut konkreettisia yhteistyön malleja.
		Yhteistyötapaamisten ja tapahtumien määrä	Kuntayhtymän toimijat (erityisesti Hyvinvointipalvelut ja hyvinvointikoordinaattori), järjestöt, srk ja jäsenkunnat tapaavat säännöllisesti yhteistyön merkeissä mm. kuntien hyte-työssä, kohtauspaikkatoiminnassa, eroauttamisessa, perheille järjestettävissä ryhmätoiminnoissa, yhteisten hankkeiden puitteissa, ohjausryhmissä sekä yhteisissä työryhmissä
	Palveluprosesseissa huomioidaan mahdollinen järjestöyhteistyö		Pikku Vakka- yhteistyö järjestöjen ja kuntayhtymän toimintatapana käynnistyi kaikissa kunnissa ja näkyy asiakkaille terveyskeskuksissa mm. Info-tv:ssä. Järjestöt tuottavat palveluja myös hyvinvointipalveluille hanke-yhteistyössä.
	Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat mukana toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa omien tehtäviensä mukaisesti		Vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa tehtävä yhteistyö toteutuu tarpeen mukaan, säännöllistä yhteistyötä ei ehtinyt muodostua.

	Hyvinvointikoordinaattori toimii keskitetysti järjestöjen yhteyshenkilönä		Hyvinvointikoordinaattori on toiminut keskitetysti järjestöjen yhteyshenkilönä.
	Kuntayhtymän ja järjestöjen yhteistyöillat säännöllisesti		Yhteistyöillat ovat toteutuneet säännöllisesti ja niissä on sovittu yhteistyön muodoista.
Asiakas saa oikein kohdentunutta palvelua ensisijaisesti avohoidossa ja/tai etä vastaanotona	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristö- ja terveysvalvonnan lähipalvelut järjestetään mahdollisimman lähellä asiakasta palveluprosessin kustannustehokkuus huomioiden		Lähipalveluja tuotetaan kaikissa kuntayhtymän kunnissa. Etä vastaanotto mahdollistaa palvelun kotiin, jolloin se tukee lähipalvelujen toteutumista. Etä vastaanoton toimintamalli vaatii vielä tarkastelua ja vahvistamista. Sosiaalityölle asetetut etä palvelun tavoitteet toteutuvat. Mielenterveys- ja päihde palvelujen osalta etä vastaanotot ovat jo vakiintunut toimintamuoto. Perhekeskuksessa etä vastaanottoja hyödynnetään erityisesti verkostoissa, tiedonvälityksessä ja silloin kun lähtäminen ei ole mahdollista. Etäkuntoutuksen toiminta edennyt suunnitelman mukaisesti ja on kiinteä osa palvelukokonaisuutta. Lääkäreiden ja hoitajien etä vastaanottotoiminta on käytössä ja toimintamallia kehitetään edelleen.

	Asiantuntijuus viedään asiakkaan kotiin, monialainen tiimi yhdessä asiakkaan kanssa suunnittelee ja toteuttaa hänen tarpeisiinsa vastaavaa palvelua (mm. etävastaanotto, kotikuntoutus, kotisairaala, palliatiivinen ja saattohoito)	Ennakoivien hoitosuunnitelmien määrä	Ennakoivien hoitosuunnitelmien käyttöönotto on aloitettu, mutta vaatii edelleen toimenpiteitä.
		Kotisairaalan hoitopäivät ja kuntoutuksen kotikäynnit	Kotisairaalan ja kotiin vietävän saattohoidon käyntimäärät ovat nousseet. Palliatiivinen poliklinikkahoito on toteutunut ja saattohoitopotilaiden määrä kotisairaalassa on lisääntynyt vähentäen samalla osastohoidon tarvetta.
			Hyvinvointipalvelujen kotiin vietävät palvelut toteutuvat tavoitteiden mukaisesti. Kotikäyntejä on edelleen peruuntunut Covid-19 tilanteiden takia.
		Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynnit ja muut käynnit: Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022, 2021 käyntimäärät olivat noususuuntaisia.

	Oikea-aikaiset ja vaikuttavat avohuollon tukitoimet ja avohoidon ensisijaisuus	Kodin ulkopuolelle sijoitusten hoitopäivien määrä enintään 41 000 hoitopäivää/vuosi Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022, 2019-2021 tilanne on ollut vuosittain samansuuntainen.
		Lastensuojelun avohuollon alle 20-vuotiaiden asiakkaiden määrä vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022, 2019-2021 aikana ei määrissä ole ollut suurta vaihtelua.
		Psykiatrisen ja riippuvuusosaston hoitopäivien määrä enintään 4000 hoitopäivää / vuosi	Psykiatrisen ja riippuvuusosaston avohoitokäyntien määrä on kasvanut. Osastohoitopäivien määrä on jäänyt jäsenkuntalaisten osalta alle 3800, tavoitteena on ollut alle 4600 hoitopäivää.
			Lastensuojeluilmoitusten ja -palvelutarveselvitysten käsittely tapahtui pääsääntöisesti lain edellyttämässä ajassa. Viivästymisiin on vaikuttanut esimerkiksi toisen viranomaisen prosessit. Ukrainalaisten väliaikaista suojelua saavien terveydenhuoltopalvelut on järjestetty terveysneuvonnassa ja avovastaanotoilla.

	Enska- toimintamalli eli hoidon tarpeen arvioinnin kautta käynti hoitajalle, fysioterapeutille tai lääkärille		Enskan toimintamalli (ensikäynti ilman ajanvarausta) on muuttunut akuuttiajaksi (ensikäynti ajanvarauksella). Enska- käyntien määrä on vähentynyt ajanvaraus- mallin aloittamisen jälkeen. Fysioterapeuttien käyntimäärät vähentyneet merkittävästi. Vaatii tarkastelua.
	Terveyskeskuksen ajanvarausvastaanotot toimivat Tiimimallilla, jossa lääkäri, sairaanhoitajat ja muut ammattilaiset monialaisessa yhteistyössä asiakkaan kanssa laativat oikea-aikaisen ja tarvetta vastaavan suunnitelman (TulSote- hanke).	Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15-64-vuotiailla/ 1000 vastaavan ikäistä Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Monialainen tiimimalli on aloitettu ja toimintaa kehitetään. Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022, vuonna 2019-2021 määrät olleet vuosittain samansuuntaisia.
	Perusterveydenhuollon mahdollisuus konsultoida joustavasti erikoissairaanhoitoa	Konsultaation tilastot	Konsultointimahdollisuus on juurtunut toimintamalli.
	Hoitaja-avusteiset etävastaanotot	Etävastaanottojen, sähköisten yhteydenottojen ja chat-yhteydenottojen raportit	Hoitaja-avusteisten etävastaanottojen suunnittelu käynnissä. Kaikkien etävastaanottojen käyntimäärät ovat kasvaneet yhteensä 23 %. Varsinkin terveystalveissa (+48%) ja psykiatrian yksiköissä (+30%) on etävastaanottojen määrä kasvanut huomattavasti.

		Lääkäreiden ei-kiireellisten etävastaanottojen määrä Terveydenhuollon ammatti-henkilöstön ei-kiireellisten etävastaanottojen määrä	Chat-palvelun kontaktit ovat terveystalvelujen osalta hieman vähentyneet. Sähköisten yhteydenottopyyntöjen määrä on pysynyt samalla tasolla vuoteen 2021 verrattuna.
	Etävastaanoton käytön ohjaus		Etävastaanoton käytön ohjaus vaatii vielä terveydenhuollon ammattilaisten asiakasohjauksen vahvistamista. Taustalla osittain jatkuva resurssivaje ja vaihtuvuus.
	Etävastaanottojen markkinointikampanja		Markkinointia on tehty jatkuvasti ja suunnitelmallisesti kaikilla vastuualueilla esimerkiksi tapahtumissa, medianäytöissä, sosiaalisessa mediassa ja paikallismedian eri kanavilla.
Aiempaa useampi asiakas aktivoituu oman terveyden seuraamisessa ja hyvinvointia vahvistavassa toiminnassa	Omahoidon tuen kehittäminen; omamittauspisteet, yhdistysten esittelypisteet, verkkosivut	Omahoidon verkkosivujen kävijämäärä	Omamittauspisteet varustettu digipalvelupisteiksi. Omamittauspisteiden markkinointia, palveluprosesseihin juurruttamista ja käyttömäärien seurantaa ja lisäämistä sekä vaikutusten arviointia on vielä kehitettävä. Yhdistysten esittelypisteet toimivat kaikissa terveystalveksissa ja toimintamalli on jo vakiintumassa mukana olevien yhdistysten kanssa. Hyvinvointialueelle siirtymisen takia verkkosivujen kehittäminen ei jatkunut.

	Kokemustoimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö		Kokemustoimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sopimus oli hyvinvointialueen valmistelussa, joten toimintamallin käyttöönotto on viivästynyt kuntayhtymän näkökulmasta.
	Jalkautuva hyte-työ; tapahtumat, luennot, yhteistyössä tehtävä valistus ja viestintä	Yhteistyötapahtumien määrä	Jalkautuva hyte -työ käynnistyi koronarajoitusten jälkeen. Luentoja ja tapahtumia järjestettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
		TEA-viisari, Perusterveydenhuolto/ osallisuus Tulokset - TEAviisari - Terveystien edistämisen vertailutietojärjestelmä	TEA- viisarin perusterveydenhuollon tulokset ovat samansuuntaisia kuin Pohjois-Savossa ja koko maassa, mutta osallisuuden toteutuminen vaatii tarkastelua.
Pitkäaikais-työtöntä tuetaan työkykyisyytensä ylläpitämisessä	Osallistuminen kuntien työllisyyskuntakokeiluihin ja työllisyyttä tukeviin hankkeisiin	Työllisyyskuntakokeilun toimintamallin valmistuminen	Iisalmen kaupungin kanssa toteutettu lisäki- hankkeen kautta työttömien työkyvyn tuen – toimintamalli. Toimintamalli pyritään jatkamaan myös hankkeen loppumisen jälkeen. Työllisyyskuntakokeilun kuntien kanssa tehtävä yhteistyö toteutunut.

	Työttömien terveystarkastukset	Työttömien toteutuneiden terveystarkastusten 1krt/v osuus suhteessa työttömien kokonaismäärään HYTE (H) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Terveystarkastukset toteutuneet pääosin suunnitelmien mukaisesti. Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022.
		Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa olevat 20–24-vuotiaat, % ikäluokasta HYTE(H) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehdessä ei tuloksia ole saatavilla ollenkaan.
Aiempaa useampi asiakas voi asua kotona oikea-aikaisilla, palvelutarvetta vastavilla palveluilla sekä asumisen uusilla muodoilla	Itsenäisen asumisen työryhmät kunnittain, joissa edustajia kunnista ja järjestöistä	Itsenäisen asumisen työryhmän toimenpidesuunnitelma vuosittain	Kunnittain toteutuu ja työryhmän jäsenet on nimetty kunnista ja järjestöistä. Toimenpidesuunnitelmat on tehty kuntiin ja toteutusta seurataan.
	Etäpalveluiden, etähoidon hyödyntäminen yhteydenotoissa asiakkaan kanssa	Etäpalveluina tehtyjen hoitokäyntien määrä kaikista kotikäynneistä % Kotona asuvat yli 75 vuotta täyttäneistä %. Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Kotihoidon etäkäyntien tavoite oli 5 %, toteuma ylitti tavoitteen olleen 9 %. Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022. Kotona asuvien yli 75- vuotiaiden määrä on viime vuosina ollut pääasiassa kasvava.

	Sähköisen palveluhaun käyttöönotto		Tarjoomo -palveluhaku on käytössä asiakasohjauksessa. Palveluhakuun ei ole ilmoittautunut riittävästi yrittäjiä, että sitä voisi hyödyntää laajasti.
Kuntalaiset tuovat aktiivisesti esille havaintojaan ja antavat palautetta	Huoli-ilmaisun tekemisen merkityksen näkyminen ja ilmoituksen tekemisen helppous	Huoli ilmaisujen määrä	Asiakasneuvonta Ohjurin kautta on neuvoteltu tänä vuonna n.65 huoli-ilmoitusta. Huoli-ilmoituksen tekemisestä on tehty viestinnän kanssa some-kampanja.
	Asiakaspalautteen mahdollistaminen ja hyödyntäminen monipuolisesti	Asiakaspalauttejärjestelmä	Asiakas- ja potilaspalautetta on kerätty jatkuvana palautteena Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän verkkosivujen kautta. Palautteet on käsitelty kuntayhtymän ohjeistuksen mukaisesti ja hyödynnetty toiminnan kehittämisen tukena. Kesäkuussa 2022 koko kuntayhtymän NPS-luku oli noussut jo 68:aan. Tähän vaikutti Q2 alussa aloitettu asiakaspalautteen tekstiviestitoiminnollisuuden käyttöönotto takaisinsoittojonoissa (vastaanotot, päivystys, hoitotarvikejakelu, suun terveydenhuolto ja Ohjuri). Tämän avulla palautteiden määrää saatiin lisättyä merkittävästi, erityisesti terveystarvepalveluissa, jossa Q1 oli 42 palautetta ja Q2 oli 725 palautetta. Lisäksi palautteissa otettiin QR-koodit käyttöön useassa eri yksikössä. Asiakas- ja potilaspalautteita ei ole raportoitu Q2 jälkeen henkilöstömuutosten ja hyvinvointialueen valmistelutyön takia, vaan toiminta on itsenäisesti tarkastellut ja käsitellyt tulleet palautteet.

Elintarvike- turvallisuus- den pysymi- nen hyvänä	Säännöllinen valvonta, tehokas viestintä, koulutus, yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Ruokamyrkytysten esiintyvyys	
Eläinten hy- vinvointi pa- ranee	Säännöllinen valvonta, tehokas viestintä, koulutus, yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Terveystenhuoltosopimusten /-käyntien määrä	
	Eläinten terveydenhuoltosopimusten tekeminen	Valvontaeläinlääkäreiden suositelmäärä	
Talousveden laatu pysyy hyvänä	Säännöllinen valvonta, tehokas viestintä, koulutus, yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Talousvesiperäisten epidemioiden esiintyvyys	Talousvesiperäisiä epidemioita ei ole esiintynyt.
	Vesiosuuskuntien riskinarviointisuunnitelmien laatiminen		
	Pohjavesialueiden suoje- lusuunnitelmien päivittäminen.		Pohjavesialueiden suoje- lusuunnitelmat on päivitetty ja ne ovat lau- suntokierroksella kunnissa.

Valvonta on tehokasta, kattavaa ja vaikuttavaa	Säännöllinen valvonta, tehokas viestintä, koulutus, yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Valvontasuunnitelmien toteutuminen	Ympäristönsuojelun vuositarkastuksia on kohdennettu tärkeimpiin valvontakohteisiin. Kaikkia valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia ei ole maa-ainesalueiden tarkastuksia lukuun ottamatta ehditty tehdä.
---	--	------------------------------------	---

Strategian painopiste:
MEIDÄN TARINAMME

- Paras asiakaskokemus
- Paras työnantaja
- Selkeät yhteiset pelisäännöt
- Hyvä maine

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuutaho
Aiempaa useampi asiakas saa mahdollisuuden vaikuttaa ja antaa palautetta monimuotoisesti	Omaisyyhteydenpito	Videoyhteydenottojen määrät Sanallinen kuvaus tuloksista	Omaisyyhteydenpito videovälitteisesti hoito- ja hoivapalveluissa on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteydenpito ei ole jalkautunut kaikkiin yksiköihin.
	Asumispalveluiden ja kotihoidon ASLA- kokemuksen laadun mittaus	Raportti	Hoito- ja hoivapalvelut eivät ole toteuttaneet kyselyä omana. Kysely toteutettiin valtakunnallisesti THL:n toimesta. Tulokset osoittivat, että palvelumme koetaan laadukkaaksi.
	Asiakaskyselyt	Päihdetilannekysely	Päihdetilannekysely toteutettiin vuoden 2022 lopulla, tulokset saadaan vuoden 2023 alkupuolella.

Asiakkaan vapau- linnan vapau- den turvaami- nen	Palveluseteli	Palvelusetelin käytön määrä	Kotihoidossa palvelusetelin käyttö on laajentunut ja yhä useampi valitsee palvelusetelin palveluntuottamistavaksi. Asumispalveluissa palvelusetelin käyttö on vähentynyt, koska palveluja ei ole alueella tarjolla. Asiakkaat eivät ole käyttäneet lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteliä, kuntayhtymän oma resurssi on riittänyt. Henkilökohtaisessa avussa palvelusetelin käyttö on lisääntynyt. Tällä hetkellä käyttäjiä noin 120. Suun terveydenhuollossa palvelusetelin käyttö on laajentunut vuoden 2022 aikana.
--	----------------------	------------------------------------	---

Strategian painopiste: ENNAKOIVA YHTEISTYÖ JA VÄLITTÄMINEN • Vastuunjako ja roolien tunnistaminen • Varhainen puuttuminen ja ennakointi • Jalkautuminen asiakkaiden keskuuteen • Toiminta yli hallintorajojen			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	
Asiakas saa ennaltaehkäisevää ja varhaista ohjausta, neuvontaa sekä tukea, jotka vähentävät korjaavien palvelujen tarvetta	Matalan kynnyksen palvelut, kohtaamispaikat ja neuvonta	Toimintamallikuvaukset (IMS, ARC)	Ikäihmisten kohtaamispaikka- toiminta käynnistyi yhteistyössä kuntayhtymän ja IPK:n kanssa lisämessä ja on ollut erittäin suositua. Lapsiperheiden kohtaamispaikka- toiminnan järjestäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa on vakiintunutta ja säännöllistä. Neukkari on matalan kynnyksen maksuton ja anonyymi asioimispaikka suonensisäisesti huumeita käyttäville henkilöille. Neukkariin voi palauttaa käytetyt neulat ja ruiskut, ja saada mukaan uusia, puhaita pistovälineitä. Lisäksi pisteessä saa halutessaan muun muassa terveysneuvontaa sekä tietoa alueen päihdehoitopalveluista. Toiminta on löytänyt käyttäjät varsin kiitettävästi. Vuonna 2022 neuvoja on jaettu 34 357 kpl (vuonna 2021 luku oli 34 535).
		Hyvinvointia edistävät kotikäynnit	Neuvolan perheohjaaja tekee perheiden halutessa informatiivisia hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä vauvaperheille. Hoidon ja hoivan vastuualueella on tarjottu hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä vuonna 1942 syntyneille ei palveluiden piirissä oleville. Vuonna 2022 on toteutunut 99 käyntiä.

Etsivä/ löytävä toiminta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa		Perhekeskuksessa etsivää/ löytävää toimintaa toteutettiin kuntien ja järjestöjen kanssa yhteisissä verkostoissa, kuten perheiden avoimet kohtaamispaikat, yhteiset ryhmätoiminnot ja tapahtumat. Järjestöt ja kunnat ohjasivat asiakkaita aktiivisesti kuntayhtymän palveluihin.
Neuvolan perhetyö	Neuvolan perhetyön asiakkaiden jatkolähetteiden määrä, %	Neuvolan perhetyön asiakkaiden jatkolähetteiden määrä oli 3,6 % (tavoite alle 10%).
Kansallisen rokotusohjelman ja joukkorokotusten toteuttaminen	Rokotuskattavuus Lasten tuhkarokko-vihuri-rokko-sikotauti (MPR) -rokotuskattavuus HYTE(H) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Rokotukset on toteutettu valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti. MPR rokotukset ovat toteutuneet yli 90% lapsista. Covid- ja influenssarokotusten toimintamallia on hyvä tarkastella.
Seulonnat	Kohdunkaulansyövän seulontaan (papa) osallistuneiden osuus kutsutuista, % Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Vuonna 2022 kohdunkaulan syövän seulontojen ikäryhmä laajeni 30-65 v (aiemmin 30-60v). Koronarajoitukset ovat vaikuttaneet seulontojen toteutumiseen ja alkuvuodesta 2022 otettiin vielä edellisen vuoden seulontanäytteitä jonkin verran. Kaikista vuonna 2022 kutsutuista on seulonnassa käynyt n.70-93% (kuntakohtaisia eroja).

		Rintasyövän seulontaan (mammografia) osallistuneiden osuus kutsutuista, % Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehdessä ei tuloksia ole saatavilla vuodelta 2022, aiempina vuosina kaikista kutsutuista mammografiassa on käynyt yli 80%.
			Paksunsuolen syövän seulonnat käynnistyivät vuonna 2022. Seulontojen tuloksista ei ole vielä saatavilla raportointitietoja.
	Maksuton ehkäisy	Maksuttoman ehkäisyn raportit	Alle 20v maksuton ehkäisy on toteutunut talousarvion mukaisesti lisälmea lukuunottamatta, lisälmessa kustannuksia on lisännyt opiskelijoiden suuri määrä.
	Ikäihmisten ennakoiva asiakasneuvonta ja -ohjaus	Hoito- ja hoivapalveluiden kohdentuminen toimintakyvyn ja hoidon tarpeen mukaan (RAVA/RAI)	RAI otettu käyttöön asiakkaan toimintakyvyn ja hoidon tarpeen arviointivälineenä ja sitä hyödynnetään hoito- ja hoivapalveluissa asiakasohjauksesta asumispalveluihin.
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvä viestintä		Hyvinvointikoordinaattori on kehittänyt viestintää yhdessä palveluiden ja viestinnän asiantuntijoiden kanssa. Viestintää on lisätty ja monipuolistettu esimerkiksi sosiaalisen median ja medianäyttöjen kautta kuntalaisille.

		Koulukuraattorin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla HYTE(H) Koulupsykologin työpanoksen määrä viikossa jaettuna 100 oppilaalla HYTE(H) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Koulukuraattoreille tullut uusi mitoitus asiakasmäärien mukaisesti ja kuntayhtymän on palkannut kaksi uutta koulukuraattoria sen toteuttamiseksi. Kuraattorien mitoitukset ovat suositusten mukaiset. Koulupsykologeille tullut uudet mitoitukset, mutta psykologien rekrytointi on haastavaa ja mitoitusten mukaisiin suosituksiin ei ole päästy. Koululaisten tutkimukset tehdään ostopalveluina sen takia. Koulujen mielenterveystyötä on edistetty psykiatrisia sairaanhoitajia palkkaamalla.
		Lastenneuvolan 4-vuotiaiden terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen HYTE(H) Kouluterveydenhuollon 8.-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen HYTE(H)	Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon laajoista terveystarkastuksista poisjääneiden tuen tarpeet selvitetään.

Kaatumistapaturmat vähenevät	Kaatumisen ehkäisyn työryhmän toiminta, jolla vahvistetaan vaikuttavia kaatumisen ehkäisyn menetelmien käyttöönottoa		Kaatumisen ehkäisyn työryhmä on toiminut säännöllisesti ja vaikuttavia menetelmiä jalkauttaen.
	Alueellisen kaatumisen ehkäisyn (AKE) työryhmän toimintaan osallistuminen ja toiminnan jalkauttaminen alueelle		Kuntayhtymä on osallistunut AKE-työryhmään ja jalkauttanut toimintamalleja alueelle. Ammattilaisten sitouttaminen toimintamallien käyttöön, mm. FRAT-mittarit ja kaatumisen ehkäisyn tarkistuslistan käyttö vaatii tarkastelua ja toimenpiteitä.
	FRAT- mittarin käytön ja kirjaamisen vahvistaminen	FRAT- mittari	Toimintamallia on yhtenäistetty. Mittarin käyttöönotto vaatii edelleen juurruttamista ja sitouttamista.
	Kaatumisen ehkäisyn määrärahalla hankittujen liukuesteiden, pitosukkien, lonkkasuojien ja kirjallisen materiaalin jakelu ammattilaisen arvion perusteella	Kaatumisen ehkäisyn määrärahan seuranta (lonkkasuojien tilastointi)	Kaatumisen ehkäisyn määrärahalla aiempina vuosina hankittujen liukuesteiden jakelua on jatkettu Vuoden 2021-2022 määrärahalla hankittujen lonkkasuojien tarve nähdään perusteltuna. Jakelu sujunut sovitusti. Lonkkasuojien tilastointi vaatii vielä perehdyttämistä.

		Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä HYTE(H) Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/10 000 vastaavan ikäistä Vammojen ja myrkytysten hoidosta aiheutuvat sairaalajaksot ja/ tai sairaalassa hoidetut potilaat HYTE(H) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022. Vuosien 2019-2021 aikana kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot olivat vähentyneet, lonkkamurtumien määrä pysynyt ennallaan ja vammojen ja myrkytysten aiheuttamat sairaalajaksot vähentyneet.
Mielenterveys vahvistuu ja haitallisten päihteiden käyttö vähenee	Alueellinen ehkäisevän päihdetyön työryhmän toimintamallin toteuttaminen		Alueellinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä on kokoontunut vuonna 2022 säännöllisesti järjestäen yhteistyönä erilaisia kampanjoita ja ehkäisevän päihdetyön viikon sekä tehden muutenkin verkostona kiinteää yhteistyötä.
	Maakunnalliseen kiusaamisen ehkäisyn työryhmään osallistuminen ja toiminnan jalkauttaminen alueelle		Osallistuttu aktiivisesti kiusaamisen ehkäisyn työryhmään ja jalkautettu materiaalia alueelle.

Yhteistyö Ankkuri- toiminnan kanssa		Kuntayhtymä on antanut 40% psykiatrisen sairaanhoitajan resurs- sia Ankkuri- toiminnalle.
PAKKA- toimintamalli		PAKKA- toimintamalli käynnistynyt alueella, jatkossa verkosto on koko Pohjois-Savon alueen yhteinen.
Puheeksi oton menetelmät (esim. Lapset puheeksi- toimin- tamalli, AUDIT, ADSUME, BDI, RBDI)		Sovittuja menetelmiä pyritään käyttämään. Menetelmien käyttö vaatii vielä tarkastelua ja toimenpiteitä.
Ehkäisevä päihdetyöntekijä pe- ruskouluissa- toimintamalli	Ehkäisevän päihdetyön vuosikellon toteutuminen	Vuosikellon mukainen toiminta on toteutunut suunnitelman mukai- sesti.
Nuorten alle 30v matalan kyn- nyksen mielenterveys- ja päih- depalvelut eli päihdepsyykkarit - toimintamalli	Asiakas(käyntien) määrät	Päihdepsyykkareilla oli vuonna 2022 yhteensä 390 asiakasta ja 1156 kontaktia heihin.
		Koulujen ja oppilaitosten henkilöstöä on koulutettu IPC- ja Cool Kids- menetelmien käyttöön.

Kouluterveyskysely (toistetaan parittomina vuosina).

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksia:

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (THL)
(2019: 11,9%- 2021: 8,9%)

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammatillisen oppilaitoksen vuoden opiskelijoista (THL)
(2019: 29,4%-2021: 20%)

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (THL)
(2019: 9,6%- 2021: 6,2%)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä %, ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (THL) (2019 71,1%- 2021 72,6%)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä %, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (THL) (2019: 72,4%-2021: 72,6%)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä %, 8. ja 9. luokan oppilaista (THL) (2019: 71,3%- 2021: 63,6%)

		Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18-34-vuotiaat (pois lukien elimelliset aivo-oireyhtymät ja älyllinen kehitysvammaisuus), % vastaavan ikäisestä väestöstä (HYTE-kerroin) Tulostaulukko - Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi	Raporttia tehtäessä ei ole saatavilla tuloksia vuodelta 2022. Vuosien 2020-2021 aikana määrät ovat pysyneet samansuuntaisina.
Strategian painopiste: OSAAMISEN AKTIIVINEN KEHITTÄMINEN • Vaikutusten arviointi • Jatkuva kehittäminen • Kokeilukulttuuri • Osallistava johtaminen • Jatkuva oppiminen ja urakehitys • Osaamisen arviointi			
Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	
Ennakoiva vaikutusten arviointi otetaan käyttöön	EVA- vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteossa käytönotosta tehdään päätös	Seurataan ja arvioidaan, miten sitä käytetään	EVA- vaikutusten arviointia tehdään jatkossa hyvinvointialueella, joten kuntayhtymässä ei lähdetty tässä vaiheessa kehittämään omaa EVA- toimintamallia.

2.1 VALTUUSTOKÄSITTELY

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän hallitus, esittely

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän valtuusto, esittely

Raportin laatijat

Hyvinvointikertomus on laadittu hyvinvointikoordinaattori Marika Lätin koordinoimana ja jokaisella tehtäväalueella vastuuhenkilöiden toimesta.

Raportin hyväksyminen

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän valtuusto